Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

VIITE: Liikenne- ja viestintävaliokunnan lausuntopyyntö 2.11.2021.

Poliisihallituksen asiantuntijalausunto asiaan HE 194/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeksi

Hallituksen esityksen valmistelun tueksi liikenne- viestintäministeriö asetti työryhmän, johon poliisillakin oli mahdollisuus osallistua. Työryhmä teki hyvää ja ammattimaista yhteistyötä saaden omalta osaltaan aikaiseksi mielestämme hyvän poliisinkin operatiivista toimintaa tukevan lainsäädäntökokonaisuuden.

Ylikuormilla ajamisesta vastuulliseksi on tarkoituksena saattaa myös tavarankuljetuksen tilaaja, joka ottaa vastaan ja maksaa kuljetuksista, joissa on ollut ylikuormaa. Ajo- ja lepoaikarikkomuksista vastuulliseksi ollaan palauttamassa myös aikataulun laatija tai kuljetuksen tilaaja, joka on edellyttänyt sellaista toimitusaikaa, jota ei voi saavuttaa ilman ajo- ja lepoaikoja koskevien säädösten rikkomista. Molemmissa tapauksissa tilaajavastuun selvittäminen on pääosin jälkikäteisesti tapahtuvaa tiedon keruuta, ja tapahtumien kulun selvittämistä esimerkiksi erilaisten tositteiden, sopimusasiakirjojen ja muiden kuljetukseen liittyvien asiakirjojen perusteella, kuljettajan puhuttamisen lisäksi.

Viranomaisten tiedonvaihtoon esitetyt tarkennukset ja lisäykset valvonnassa tarvittavan tiedonvaihdon toteuttamiseksi erityisesti liikenteenharjoittajien riskiluokitustiedon sekä ajoneuvo- ja työntekijämäärien osalta ovat liikennevalvonnan oikean kohdentamisen näkökulmasta erityisen tärkeitä. Erityisen merkittävän muutosehdotus on rekisterinumeroiden yhdistäminen luvanhaltijan tietoihin. Tämä mahdollistaisi jatkossa muun muassa rekisterikilven lukulaitteen käyttämisen valvonnassa, kunhan tällä hetkellä voimassa olevat tietosuojaan liittyvät rajoitteet sen tulevat aikanaan mahdollistamaan.

Liikennevalvontaa tukeva ja tärkeä muutosesitys on myös liikenteessä käytettävän ajoneuvon rekisteröinti yksinomaiseen hallintaan.

Esityksen mukaan Liikenne- ja viestintävirastolla, poliisilla, Tullilla, Rajavartiolaitoksella ja työsuojeluviranomaisella tulee olla oikeus vaihtaa keskenään tarpeellisia tietoja tieliikenteen sosiaali- ja markkinalainsäädännön valvonnan suorittamiseksi. Tällä hetkellä tiedon luovuttamisessa on ollut ajoittain haasteita, kun tiedon saaminen on joissain tapauksissa edellyttänyt erillistä rajattua tietopyyntöä.

Ehdotettu muutos, jonka perusteella Suomessa suoritettavien kansainvälisten yhdistettyjen kuljetusten yhteydessä ajettaviin tieosuuksiin esitetään sovellettavaksi kansallisesti samoja aika- ja kuljetusmäärärajoituksia kuin EU:n

tavaraliikennelupa-asetuksen mukaisessa kabotaasiliikenteessä tukee ja osaltaan tehostaa kabotaasivalvontaa.

Sähköisten kuljetusasiakirjojen ja uuden sukupolven ajopiirtureiden arvioimme tuovan kabotaasivalvontaan uusia mahdollisuuksia, vaikka haasteita kabotaasiliikenteen valvonnassa jatkossakin tullee olemaan. Tulevilla kabotaasiliikenteen muutoksilla sekä ehdotetulla muutoksella yhdistettyjen kuljetusten kabotaasiliikenteeseen tulee olemaan välillisiä vaikutuksia myös valvontahenkilöstöön esimerkiksi osaamisen varmistamisen ja mahdollisesti tarvittavien erillisten valvontalinjausten laatimisen osalta. Lisäksi tapahtumien kulkuun liittyvä selvitystyö valvontatilanteessa vienee enemmän valvonnan työaikaa kuin aiemmin, joka vaikuttanee valvontakontaktien kokonaismäärään sitä laskevasti ja saattaa pidentää yksittäisen ajoneuvon tarkastamiseen käytettävää aikaa.

Tieliikenteen sosiaali- ja markkinalainsäädännön valvonnan osalta on kuljetuksen keskeyttämisen mahdollisuus nyt selkeästi kirjattu, ja sillä tulee olemaan merkittävä vaikutus asiakirjojen mukana pitämisen ja esittämisvelvollisuuden toteutumiseen säännösten mukaisesti. Säännöksen täytäntöönpano edellyttää kuitenkin valvontaa, joka lisää kiinnijäämisriskiä.

Lähetettyjen kuljettajien valvonta nyt esitetyssä muodossaan vaikuttaisi viranomaisten välisiin suhteisiin ja menettelytapoihin muun muassa yhteistyön lisääntymisenä ja edelleen kehittymisenä. Viranomaisten välinen yhteydenpito tulisi varmistaa muun muassa toimivilla tietoliikenneyhteyksillä, joilla tiedonvaihto viranomaisten välillä olisi mahdollisimman helppoa ja luotettavaa. Muun muassa 202 §:n mukaisesti Poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen tulee viipymättä ilmoittaa ilmoituksen laiminlyönnistä työsuojeluviranomaiselle.

Poliisille aiheutunee lainsäädännön muutoksista lisäkustannuksia muun muassa epäiltyjen rikkomusten jälkikäteisselvittelystä niin valvonnassa kuin esitutkinnassa, henkilöstön koulutuksesta sekä tietojärjestelmien kehittämistyöstä. Lisäkustannusten suuruusluokkaa on tässä vaiheessa kuitenkin hyvän vaikeaa tarkoin arvioida muun muassa tietojärjestelmiä koskevien suunnitelmien keskeneräisyyden johdosta.

Poliisitarkastaja Kari Onninen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 18.11.2021 klo 10:37. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta, LiV@eduskunta.fi